

Bóbr europejski jako gatunek problemowy

Anna Szopa

Status prawny

- **Konwencja Berneńska** - umieszczony w III załączniku, obejmującym chronione gatunki fauny. Zgodnie z art. 7 konwencji, strony powinny regulować przepisami wszelką eksploatację dzikiej fauny wymienionej w załączniku III tak, aby populacja nie była zagrożona.
- **Dyrektywa Siedliskowa** – umieszczony:
 - 1) w załączniku II, określającym gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony;
 - 2) w załączniku V określającym gatunki zwierząt i roślin, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja jest możliwa pod warunkiem, że populacja tych gatunków zostanie zachowana we właściwym stanie ochrony.
- **Prawo krajowe** - bóbr europejski (*Castor fiber*) objęty jest ochroną gatunkową częściową (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie gatunkowej zwierząt).

art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

- Regionalny dyrektor ochrony środowiska może wydawać zezwolenia na chwytanie celem przemieszczenia w inne miejsce, lub niszczenie siedlisk, tam i żerem lub zabijanie.

Warunki:

- brak rozwiązań alternatywnych,
- jeśli nie spowoduje to zagrożenia dla dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów,
- zachodzi jedna z 7 przesłanek, np. konieczność ograniczenia poważnych szkód.

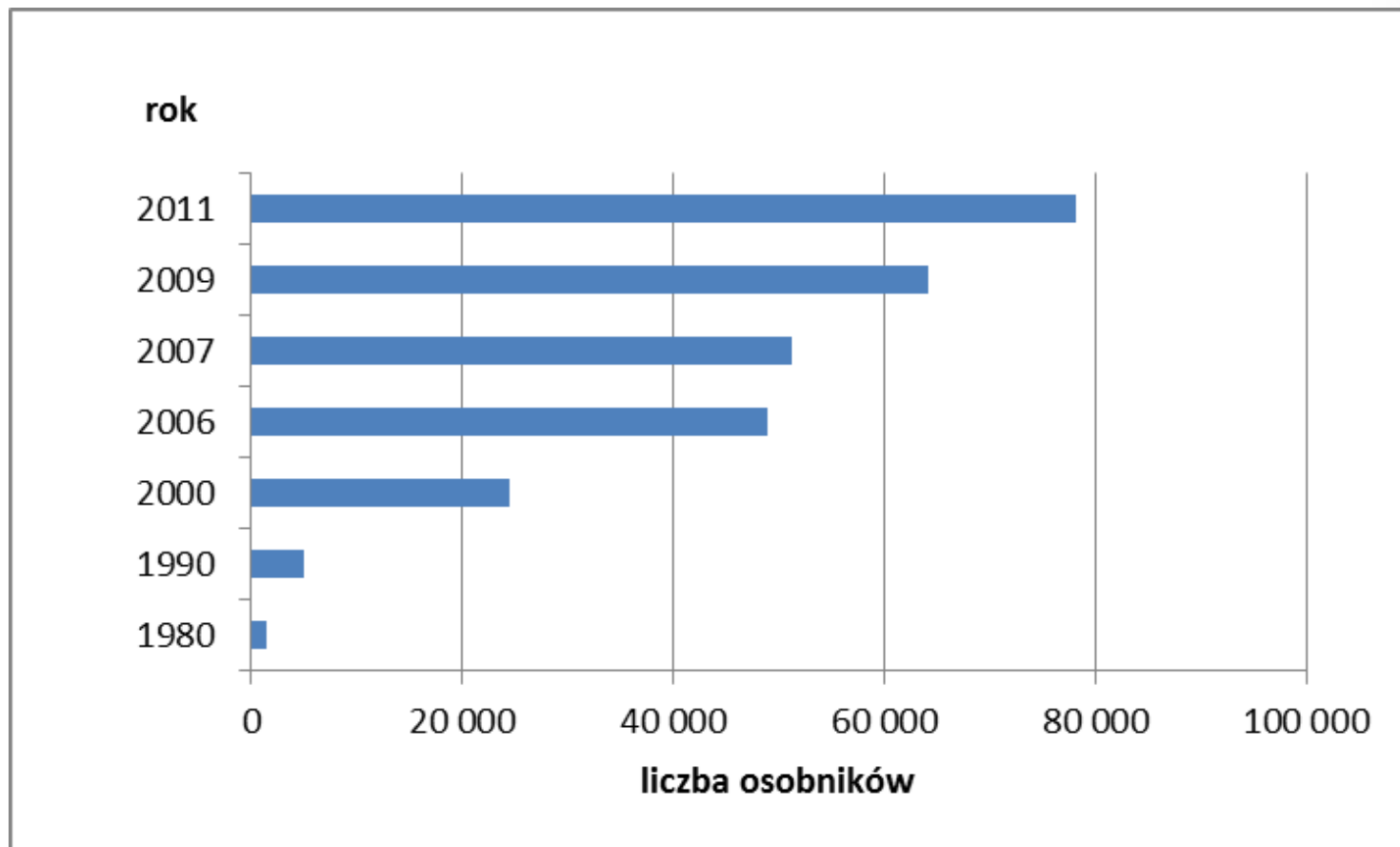
art. 56a ustawy o ochronie przyrody

RDOŚ może zezwolić na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, m.in. w stosunku do bobra na czynności podlegające zakazom w przypadku:

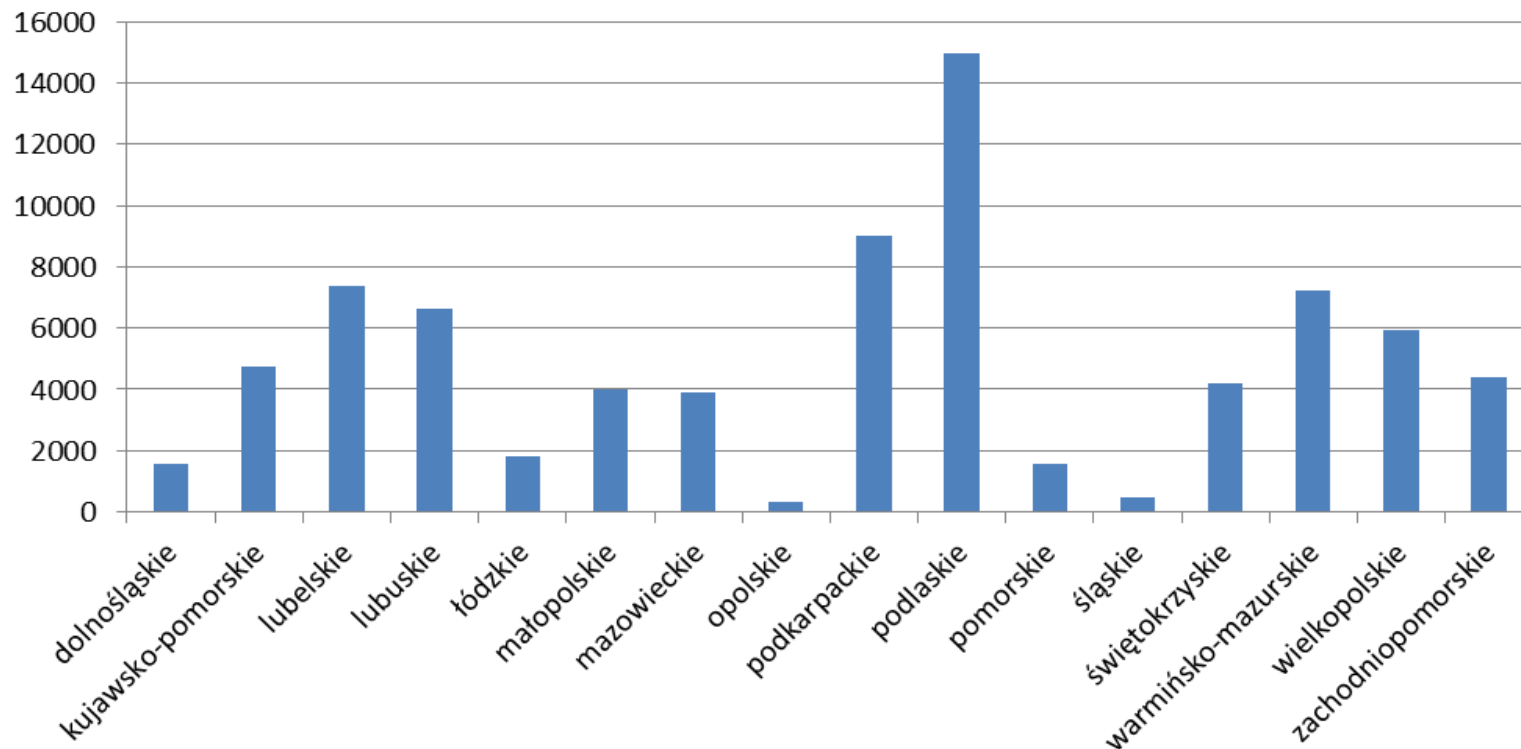
- braku rozwiązań alternatywnych,
- jeżeli czynności, te nie są szkodliwe dla zachowania bobra we właściwym stanie ochrony
- wynika to z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybostanu, wody lub innych rodzajów mienia.

Zmiany liczebności bobra w Polsce

(dane GUS)

Liczebność bobra europejskiego (GUS, 2011)

Czynniki regulujące wielkość populacji:

- ilość dostępnych siedlisk
- czynniki atmosferyczne - powodzie
- czynniki biotyczne – pasożyty, drapieżnictwo (wilk)
- człowiek

Pozytywne i negatywne skutki działalności bobra

Pozytywne znaczenie działalności:

- tworzenie ekosystemów wodno-błotnych
- zwiększanie poziomu uwilgotnienia terenów przylegających do rozlewisk bobrowych (ważne z uwagi na narastający problem deficytu wody i lokalnych susz) – mała retencja, „system melioracji”
- zmniejszenie szybkości przepływu wód, spłaszczenie fali powodziowej, osłabienie procesów erozji
- samooczyszczanie wód – odstojnik biologiczny i filtr
- powstanie stref przejściowych na brzegach stawu – bogata roślinność i zróżnicowane zespoły fauny pożytecznej z punktu widzenia rolnictwa i zwalczania szkodników – ptaki i płazy
- Miejsca rekreacji, edukacji, atrakcja turystyczna

Negatywne znaczenie działalności:

- straty w gospodarce człowieka (zalania, ścięte drzewa, nory – zapadliska terenu)

<http://commons.wikimedia.org>

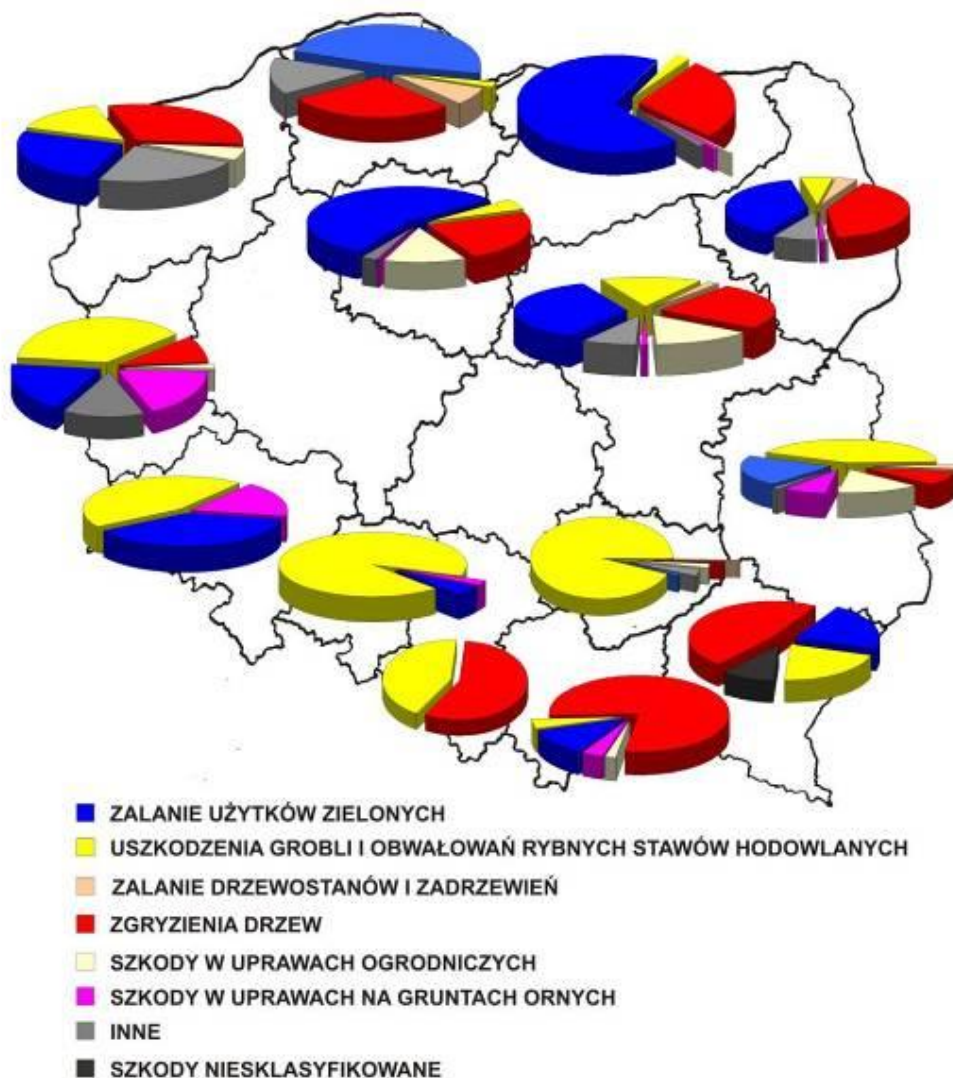
Szkody powodowane przez bobra – regulacje prawne

Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez bobry.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa nie obejmuje utraconych korzyści.

(art. 126. 1, 2, 3 uoop)

Udział rodzajów szkód bobrowych

Wartość szkód

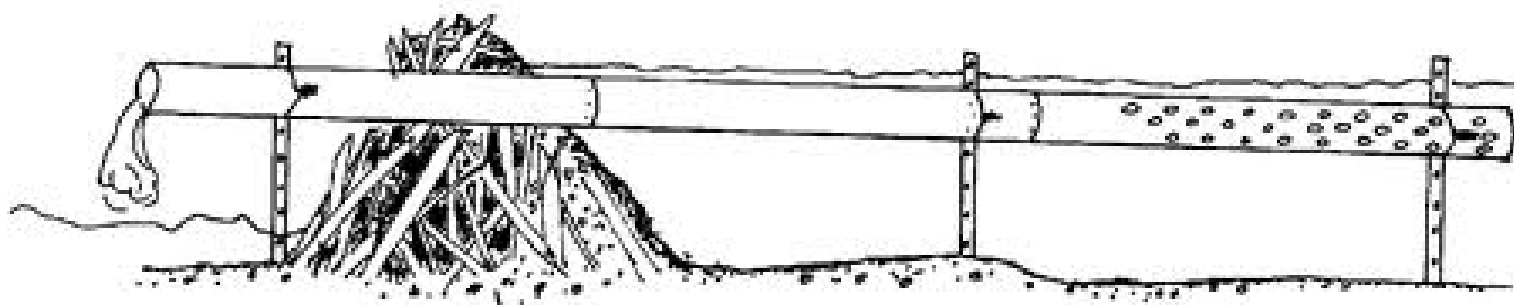
Rekompensaty za szkody wyrządzane przez zwierzęta określone w art. 126 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

- rok 2009 wypłacono 7 422 393 zł
- rok 2010 wypłacono 9 680 896 zł
- rok 2011 wypłacono 12 496 627 zł
- rok 2012 wypłacono 13 700 408 zł

Okolo 80-90% wypłat za szkody powodowane przez bobra

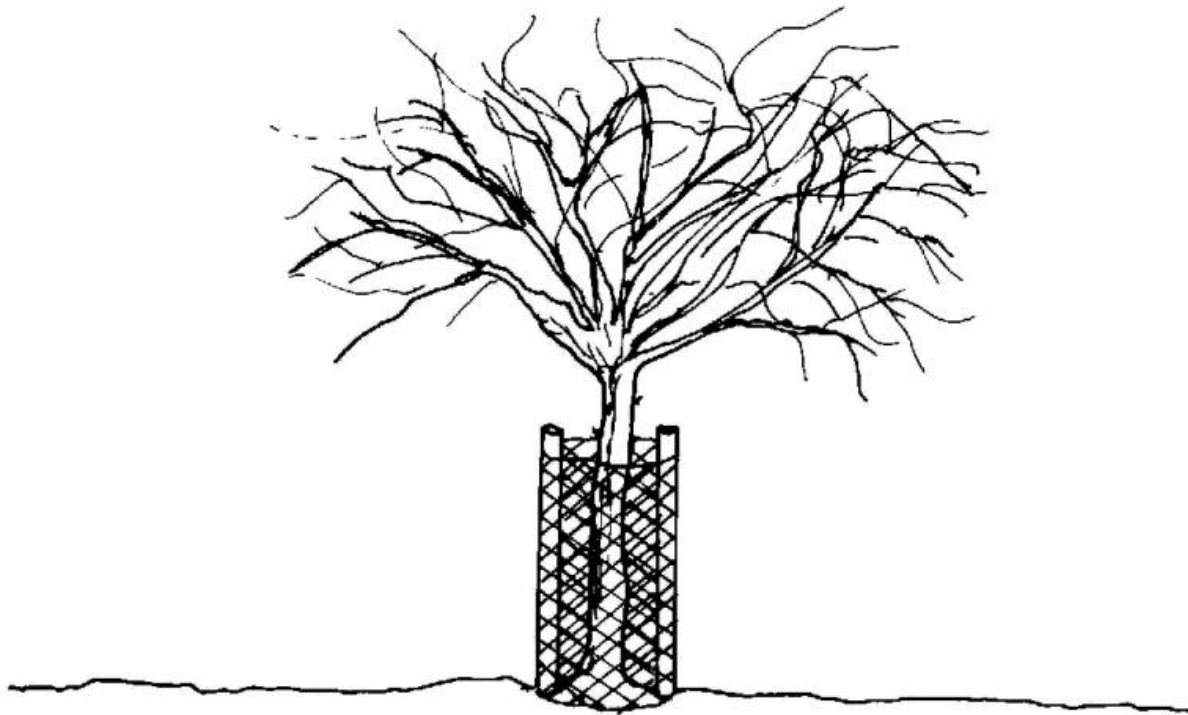
Metody ograniczania szkód

- Strefy buforowe wzdłuż cieków
- Mechaniczne usuwanie tam
- Urządzenia przelewowe w tamach

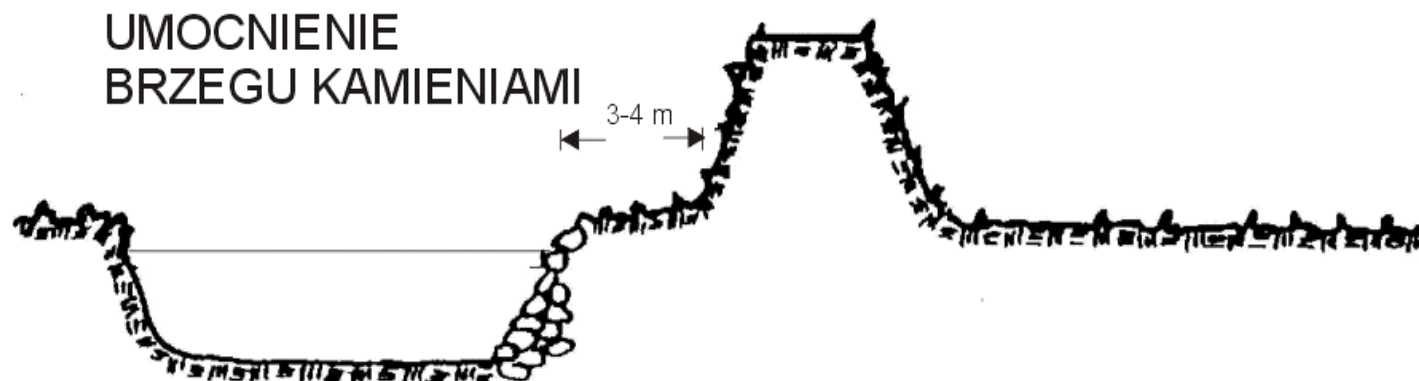
Metody ograniczania szkód

Ochrona drzew – owijanie drucianą siatką, malowanie farbą

Metody ograniczania szkód

Ochrona wałów – siatki metalowe

Dziękuję ☺

